

PAMÁTKOVÉ AKTUALITY

Nově prohlášené nemovité kulturní památky na území hl. m. Prahy v roce 2011

Soubor gotických sklepů pod bývalými domy čp. 69, čp. 70, Praha 1-Nové Město, Spálená

Obr. 1 A. Praha 1-Nové Město, soubor gotických sklepů pod býv. domy čp. 69 a 70. Celkový pohled na jižní díl velkého sklepa pod bývalým čp. 70 (foto F. Malý, 2009).

V rámci výstavby developerského projektu Copa centrum Národní byly archeologicky prozkoumány gotické sklepy ve Spálené ulici. Sklepy pod zbořenými domy čp. 69 a 70 představují mimořádně hodnotný doklad o nejstarším vývoji této části Nového Města. Zachovaný soubor suterénních prostorů náležel řadovým středověkým domům, založeným na jednotné parcelaci při lokaci Nového

Města Karlem IV. v roce 1348. Vypovídací hodnota konstrukcí je vysoká díky autenticky dochovanému stavu z doby výstavby s minimem pozdějších zásahů. Sklepy vznikaly postupně v několika fázích středověku. Domy na nich stojící, zbořeny při výstavbě stanice metra Národní třída v roce 1979, doznaly přestaveb v baroku a klasicismu. Nicméně tyto hodnotné sklepy již tehdy byly uchráněny před zničením. Jedná se o celkem 5 podzemních místností, které obsahují valené a lomené gotické klenby. V interiérech se zachovala řada významných stavebně historických prvků (schodiště, podlahy, stopy trámových stropů, klenby, fragmenty výmalby, otisky bednění, odkladače nebo osvětlovací niky), a to i po posledních stavebních úpravách, kterými jednotlivé domy prošly v 18., 19. a 20. století (viz Staletá Praha 27, 2011/2).

Proces prohlásování za kulturní památku byl v tomto případě značně komplikovaný. Ministerstvo kultury nejprve v roce 2010 prohlásilo celý soubor gotických sklepů pod býv. čp. 69, 70, 72, 73.

Obr. 1 B. Praha 1-Nové Město, soubor gotických sklepů pod býv. domy čp. 69 a 70. Orientační plán areálu s vymezením chráněné plochy (do podkladu DKM zakreslil V. Nový, 2012).

Výsledkem následného složitého projednávání se stalo nové rozhodnutí ze dne 10. 10. 2011, definitivně potvrzené 31. 5. 2012, které prohlašuje pouze sklepy pod býv. čp. 69 a čp. 70. Sousední, neméně hodnotné, suterénní prostory pod býv. čp. 72 a 73 prohlášeny nebyly. V tomto zúženém rozsahu byl soubor zapsán do Ústředního seznamu kulturních památek (ÚSKP) pod rejstříkovým číslem (r. č.) 104521 (obr. 1 a, b).

Dům stavitele Štěpánka čp. 2034, Praha 2-Nové Město, Na Výtoni 6, Na Hrobcí 7

Reprezentativní secesní činžovní dům s obchodními prostorami v přízemí byl postaven podle plánů stavitele a zároveň stavebníka Ferdinanda Štěpánka z roku 1908. Fasády nárožního čtyřpatrového domu, završené celkem čtyřmi polygonálními štíty a částečně atikovými nástavci, zdobí střízlivá secesní dekorace. Dominantním prvkem výzdoby průčelí do ulice Na Hrobcí je reliéf sv. Václava na koni, pod nímž je osazena pamětní deska, připomínající vznik domu roku 1908 a opravu objektu v roce 2010. Dům je v celém rozsahu podsklepen. Přízemí bylo řešeno jako obchodní, patra obytná. V interiérech se ve značné míře dochovaly kvalitní prvky a detaily původního vybavení a výzdoby. Stěny a klenutý strop vstupního vestibulu jsou zdobeny výraznou štukovou dekorací a keramickým obkladem. Štukovou výzdobu mají i stropy některých bytů. Zachovány jsou dekorativní teracové podlahy a kovové zábradlí schodiště, soubor dřevěných bytových dveří včetně zdobných supraport či okna s leptanými skly. Dům Ferdinanda Štěpánka představuje hodnotný příklad reprezentačního nájemního domu vysoké architektonické i umělecko-řemeslné úrovně z období secese.

Obr. 2. Praha 2-Nové Město, čp. 2034, dům stavitele Štěpánka. Celkový pohled od západu (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, M. Kracík, 2012).

Objekt byl prohlášen za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 1. 9. 2011 (nabylo právní moci 28. 11. 2011) a zapsán do ÚSKP pod r. č. 104562. Z hlediska památkové péče je pozitivním příkladem dnes poměrně vzácná skutečnost, že podnět k prohlášení vzešel ze strany spoluvlastníka objektu (obr. 2).

Dům s Lékárnou pod Vyšehradem čp. 33, Praha 2-Vyšehrad, Vratislavova 2

Neoklasicistní nájemní dům s lékárnou byl postaven pro lékárníka Čeňka Řeháka na místě staršího objektu podle projektu architekta Ladislava Kuřáka v letech 1933–1934. Řadový převážně dvoupatrový dům je situován ve výrazném terénním svahu při patě vyšehradské skály. Jihovýchodní stranu malého dvora uzavírá drobné přízemní křídlo ukončené terasou. Uliční půdorysná linie je mírně zaoblená. Na hlavním průčelí jsou v klenácích nad okenními a vstupními otvory přízemí ztvárněny: reliéfní lékárenský znak, monogram „ČŘ“ s letopočtem 1934 a reliéfy s portrétními bustami. Některé

Obr. 3. Praha 2-Vyšehrad, čp. 33, dům s Lékárnou pod Vyšehradem. Celkový pohled od severu (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, P. Havlík, 2012).

pravděpodobně představují mytologické postavy (Hermes, Hygieia, Aesculap), jiné snad zpodobňují členy rodiny Řeháků. Vedle průjezdu do dvora je situováno hlavní schodiště zpřístupňující obytné prostory pater. V nadsvětlicích některých bytových dveří jsou kované mříže, opět s monogramem stavebníka. Východní část dispozice přízemí zaujímají prostory lékárny. Interiér ústřední místnosti – oficíny – je pojat velmi reprezentativně, její výzdoba nemá v pražském kontextu obdoby. Dřevěné obložení včetně vstupního závětrí a výkladních skříní tvoří jednotnou součást s dalším vybavením a mobiliárním zařízením lékárny. Stěny a strop jsou obloženy keramickými glazovanými obklady se dvěma figurálními reliéfy s mytologickým motivem. Na jižní stěně je osazena pamětní deska. Z oficíny jsou přístupné prostory kanceláře lékárníka, laboratoře a dalšího zázemí lékárny. Do suterénu v těchto místech vede vřetenové schodiště.

Dům čp. 33 zastupuje vysoce kultivovanou architekturu klasicistního cítění 30. let 20. století. Jediné je především komplexní pojetí stavby, kdy se rodinná tradice i funkční náplň objektu vzácným způsobem projevuje v celkové jednotně koncipované podobě domu. Kvalitou provedení a mírou dochování interiérové výzdoby a zařízení náleží předmětný dům s dosud funkční lékárnou v rámci hlavního města Prahy k nejhodnotnějším.

Dům byl prohlášen za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 14. 4. 2011 (nabylo právní moci 30. 5. 2011) a zapsán do ÚSKP pod r. č. 104403. Prohlášeno bylo také vybrané původní mobilární zařízení a vybavení lékárny, které je evidováno samostatně (obr. 3).

Hoffmannova vila čp. 204, Praha 4-Podolí, Hoffmannova 4, Lopatecká 7

Obr. 4. Praha 4-Podolí, čp. 204, Hoffmannova vila. Pohled na západní zahradní průčelí (foto G. Urbánek, 2009).

Vilu si nechal postavit primárius Českého kvarteta Karel Hoffmann a jeho zeť Ivan Šetlík v letech 1923–1926 podle projektu architekta Eduarda Hniličky. Volně stojící třípodlažní stavba s podkrovím je situována ve svažité terasovité zahradě ohraničené oplocením s pilíři a s kovovým zábradlím. Zahradní západní průčelí se vzhledem ke klesajícímu terénu jeví jako dvoupatrové, uliční průčelí s předsunutým úzkým vstupním koridorem je pak v zásadě jednopatrové. Výrazným prvkem exteriéru je především půlválcový rizalit jižního průčelí a mělký rizalit završený mohutným štítem podkrovního vikýře v zahradním průčelí. Obdobně jako u četných dalších Hniličkových realizací obytných domů a vil se i zde uplatňuje typické horizontální členění či výrazné barevné odlišení architektonických článků a ploch. Dům vznikl

jž se záměrem, že v něm bude prostor pro zkoušky Českého kvarteta. Vila se stala místem pro přátelské styky členů Českého kvarteta a pro společenská setkávání s hudebníky z domova i ze zahraničí. V bývalém hudebním salonu později zásluhou Dagmar Šetlíkové Hoffmannové, dcery Karla Hoffmanna, existovalo jakési neoficiální muzeum Českého kvarteta. Vilu v minulosti navštívila řada významných osobností světové hudby, např. Dmitrij Šostakovič, David Oistrach, Svjatoslav Richter, Mstislav Rostropovič, Artur Honneger. V roce 1974 byla na uliční průčelí osazena bronzová pamětní deska od Vlasty Prachatické a Stanislava Kolíbala. Hoffmannova vila je kvalitním dokladem

meziválečné architektury a její klasicizující linie. Nezanedbatelný architektonický a urbanistický význam objektu je umocněn jeho unikátní kulturně-historickou hodnotou. Vila je neodmyslitelně spjata s činností Českého kvarteta a s osobností houslisty Karla Hoffmanna (1872–1936). Význam této skutečnosti dokládá zmíněná pamětní deska i název přilehlé Hoffmannovy ulice.

Vila s příslušnými pozemky a s oplocením byla prohlášena za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 3. 3. 2011 (nabylo právní moci 7. 11. 2011) a zapsána do ÚSKP pod r. č. 104554. Návrh na prohlášení iniciovalo občanské sdružení Hoffmannova vila, které vzniklo jako reakce na zamýšlenou demolici této hodnotné podolské památky (obr. 4).

Kostel sv. Anežky České čp. 2500 s předpolím, Praha 4-Záběhlice, Roztylské náměstí

Trojloďní kostel s věží v průčelí byl postaven v letech 1934–1935 v horní části ústředního náměstí Spořilova, kde svým umístěním i kompozicí tvoří urbanistickou dominantu této unikátní meziválečné pražské čtvrti. Stavba byla realizována podle plánů ruského architekta Nikolaje Paškovského (1897–1970), který působil v projekční kanceláři architekta Stanislava Režného. Paškovskij patřil k významným příslušníkům ruské kulturní emigrace působící v meziválečném Československu. Oproti původnímu návrhu provedl Režný úpravu zvýšením věže. Výsledné dílo specifickým způsobem spojuje v zásadě konstruktivistické stylové prvky s tradičním tvaroslovím sakrálních staveb. Monumentálním dojmem působící interiér trojlodí důmyslně pracuje se světlem. V sueterénu je situován malý divadelní sál a další prostory kulturního a společenského využití. V přímé kompoziční souvislosti s kostelem byl v ose náměstí v roce 1937 odhalen pomník Hrdinům od Zborova se sochou legionáře od Karla Babky. V roce 1940 došlo k odstranění pomníku a na jeho místě později vzniklo pietní místo zv. „Národní hřbitov“ s hroby občanů padlých roku 1945. Kostel sv. Anežky České je vysoce kvalitní ukázkou meziválečné sakrální architektury a společně s pozemky předpolí tvoří nedílnou součást jednotné urbanistické kompozice Spořilova.

Kostel sv. Anežky České s příslušnými pozemky byl prohlášen za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 9. 2. 2011 (nabylo právní moci 7. 3. 2011) a zapsán do ÚSKP pod r. č. 104271 (obr. 5 a, b).

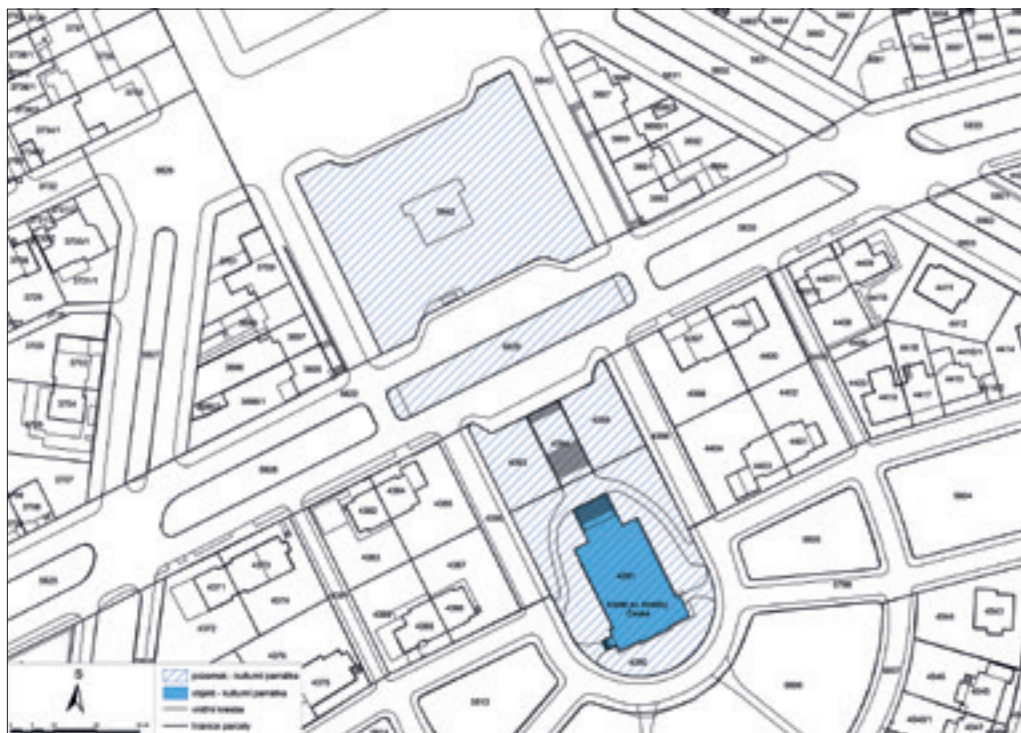

Obr. 5 A. Praha 4-Záběhlice, čp. 2500, kostel sv. Anežky České. Celkový pohled od severu z Roztylského náměstí (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, M. Kracík, 2012).

Mölzerova vila čp. 25, Praha 6-Dejvice, Na Kodymce 14, Na Špitálce 18

Funkcionalistická vila se zahradou byla postavena v letech 1938–1939 podle projektu architekta Františka Maria Černého. Oficiální majiteli byli manželé Jaroslav a Věra Oberthorovi. Skrytým iniciátorem a skutečným stavebníkem se ale stal otec Věry Oberthorové Eustach Mölzer (1879–1953), vodohospodářský inženýr, významný veřejný a politický činitel, mecenáš, dlouholetý předseda Státní regulační komise či předseda správy Elektrických podniků hl. m. Prahy. Čtyřpodlažní vila se čtyřmi bytovými jednotkami sloužila jako rodinná, s jedním nájemním bytem. Jedná se o logicky řešené kubické těleso s plochou střechou a ustoupeným posledním

Obr. 5 B. Praha 4-Záběhlice, čp. 2500, kostel sv. Anežky České. Orientační plán areálu plochy (do podkladu DKM zakreslil V. Nový, 2012).

patrem s terasou. Vnitřní prostory prosvětlují pásy sdužených oken, zahradní fasáda je doplněna subtilními konstrukcemi balkonů, odlehčenými průsvitnou sklobetonovou podlahou, podobně jako markýzy nad domovními vstupy. Interiéry jsou pojaty jako jednoduché čisté prostory s technicky řešenými detaily. Výsledný estetický dojem interiéru umocňují mj. skleněné výplně dveří či perforovaná konstrukce hlavního schodiště. Vila byla v letech 1996–1997 citlivě rekonstruována, s maximálním ohledem k původním konstrukcím a prvkům. Zahrada zůstala zachována v původním členění, rehabilitováno bylo i oplocení. Mölzerova vila je unikátním pří-

Obr. 6. Praha 6-Dejvice, čp. 25, Mölzerova vila. Celkový pohled od jihu (foto archiv NPU ÚOP v hl. m. Praze, M. Kracík, 2012).

kladem meziválečné funkcionalistické architektury. Památkovou hodnotu zvyšuje i vztah k významným osobnostem architekta a stavebníka.

Vila se zahradou a oplocením byla prohlášena za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 29. 7. 2011 (nabylo právní moci 22. 8. 2011) a zapsána do ÚSKP pod r. č. 104538. Zapsání této nové kulturní památky je dalším pozitivním příkladem, kdy podnět k prohlášení podali samotní vlastníci objektu (obr. 6).

Vila továrníka Kořána čp. 266, Praha 6-Hradčany, U Písecké brány 24

Klasiczující vilu s prvky secese si pro svou rodinu nechal v letech 1911–1913 postavit Robert Jan Kořán, majitel cukrovaru v Cerekvici nad Loučnou. Architekt Ladislav Skřivánek (1877–1958), navrhl obytný dům s monumentálním schodištěm ve středním traktu. Již během první světové války prošla vila velkou stavební úpravou. Bylo zrušeno protisměrné lomené schodiště ve středním traktu a na místě původní verandy bylo zřízeno nové, na oválném půdorysu. V každém patře vznikl jeden samostatný byt. Další adaptační úpravy za původních majitelů byly provedeny

ještě v roce 1929. Pod oběma adaptacemi je na stavebních plánech podepsán opět architekt Skřivánek, již jako profesor Umělecko-průmyslové školy. Patrový podsklepený dům s obytným podkrovím s valbovou střechou stojí uprostřed zahrady. Severní a jižní průčelí jsou opatřena zaobleným rizalitem, završeným mohutným valbovým vikýřem a balkonem s balustrovým zábradlím. Okna rámuje ploché šambrány a fasády člení kanelované pilastry bez hlavice.

Obr. 7. Praha 6-Hradčany, čp. 266, vila továrníka Kořána. Celkový pohled od jihu (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, M. Kracík, 2012).

Z patra do podkrovního vede dřevěné schodiště, s pozoruhodným dřevěným zábradlím. Stěny chodeb zdobí dřevěné kazetové obložení, včetně původních dveří a autentických vitrajových oken. Dům čp. 266 v blízkosti Písecké brány je jedinečně zachovanou vilovou stavbou, a to jak v exteriérové, tak především v interiérové části.

Vila se zahradou a oplocením byla prohlášena za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 6. 4. 2011 (nabylo právní moci 12. 9. 2011) a zapsána do ÚSKP pod r. č. 104537 (obr. 7).

Přečerpávací stanice Bruska čp. 467, Praha 6-Střešovice, Svatovítská 1a, Pod Hradbami 2

Areál z let 1920–1930 tvoří budova přečerpávací stanice se strojovnou, dva podzemní vodojemy, oplocení se vstupními branami a několik dalších doprovodných objektů. Stanice čerpá vodu do vyšších částí Střešovic, do vodojemu na Andělkách a na Vyhlídkách. V souvislosti se stavbou přečerpávací stanice Bruska jsou v archivu Muzea Pražského vodárenství uváděna jména Ing. arch. Jaroslav Žofka, Ing. arch. Luděk Řehák, Ing. arch. Josef Němec. Strojovna stanice je zastřešena konstrukcí s obloukovými

železobetonovými nosníky se spodním táhlem, které jsou mezi sebou spojeny trámy a armovanými deskami. Konstrukce po obvodu spočívá na železobetonových pilířích. Celá budova je od doby vzniku vytápěna centrálně, osvětlena elektricky a kanalizována. Objem podzemních vodojemů je dohromady bezmála 12000 m³. Svislé stěny vodojemu o výšce 4,9 m, jsou vytvořeny z řad železobetonových kleneb obrácených vypuklou stranou dovnitř. Na tomto rámu je uložen strop Hennebique. Mimořádně kvalitní je rovněž oplocení areálu včetně několika bran. Přečerpávací stanice Bruska se slohovými prvky rondokubismu je jednou z nejstarších staveb tohoto typu na území Prahy, představující zároveň ojedinělou kontinuitu funkce a využití od svého vzniku do dneška.

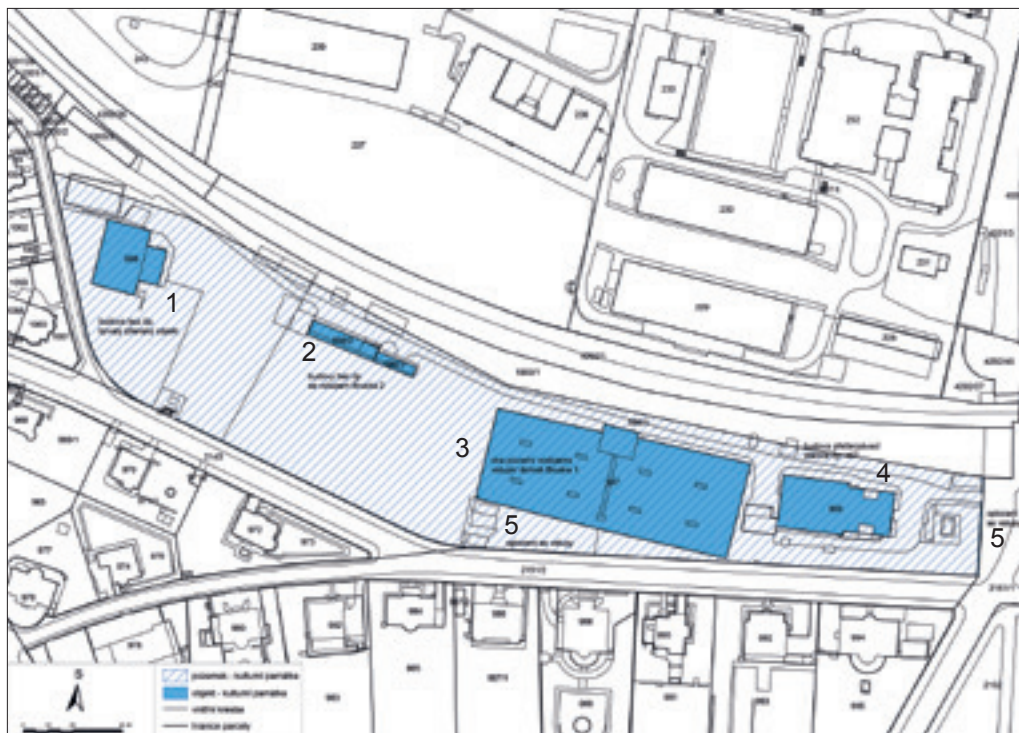

Obr. 8 A. Praha 6-Střešovice, čp. 467, přečerpávací stanice Bruska. Hlavní budova přečerpávací stanice se strojovnou, pohled od jihovýchodu (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, J. Baláček, 2011).

Areál byl prohlášen za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 8. 4. 2011 (nabylo právní moci 28. 4. 2011) a zapsán do ÚSKP pod r. č. 104323 (obr. 8 a, b).

Obr. 8 B. Praha 6-Střešovice, čp. 467, přečerpávací stanice Bruska. Orientační plán areálu plochy (do podkladu DKM zakreslil V. Nový, 2012).

1 – budova bez čp, bývalý dílenský objekt; 2 – budovy bez čp. se vstupem Bruska 2; 3 – dva původní vodojemy, vstupní domek Bruska 1; 4 – budova přečerpávací stanice čp. 467; 5 – oplocení se vstupy.

Soubor budov areálu Aero, Praha 18-Letňany (parc. č. 540/16, 540/17, 540/116, 540/117), Praha 19-Kbely (parc. č. 1937/33, 1937/34, 1937/35, 1937/36, 1937/41)

Druhou nejstarší českou leteckou továrnu Aero založil v roce 1919 Vladimír Kabeš. Původně sídlila v Bubenci, po požáru 1921 přemístila některé provozy do prostoru jihozápadní části dnešního letiště Kbely. Na konci 30. let v souvislosti s přípravou na válku byly dva nejstarší hangáry (č. V a III) přesunuty na nynější místo, současně proběhla dostavba dalších hangárů, budov a střešnice. Firma byla po roce 1948 znárodněna.

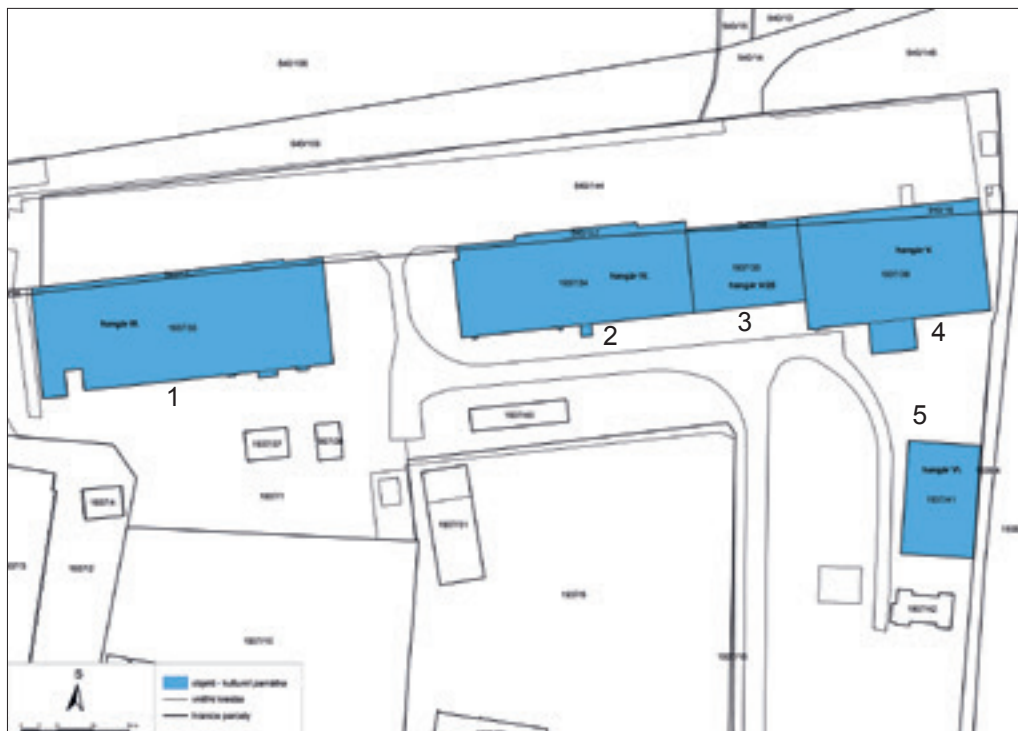
Jde o zcela unikátní komplex staveb, které akcentují vývoj letištního stavitelství od období první světové války po konec 40. let 20. století. V případě hangáru č. VI se jedná o typickou stavbu z období první světové války z oblasti Rakousko-Uherska, hangár č. III představuje stavbu typickou pro střední Evropu po

Obr. 9 A. Praha-Kbely, Letňany, soubor budov areálu Aero. Hangár IV, přední vstup (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, P. Havlík, 2010).

čátku 20. let minulého století, hangár č. IV pokračování tohoto vývoje ve 30. letech a hangár č. V pak typickou stavbu německé školy (typ firmy Junkers), vycházející z maximální úspory nedostatkových materiálů. Hangáry č. IV a V spojuje hangár č. V/28, tzv. krček, zbudovaný na přelomu 40. a 50. let. Jde o nižší budovu na obdélném půdoryse se dvěma příčnými loděmi zastřešenými válcovou střešou na

dřevěných obloukových příhradových vaznicích. Areál dává rovněž možnost seznámit se s dobovými pracovními postupy. Hangáry určené původně k montáži letadel mají dodnes původní vnitřní vybavení a zařízení, například váhu na letadla či vnitřní dřevěné ochozy s kanceláři mistrů. Díky tomu tak dnes Aero Kbely představuje unikátní komplex prezentující architekturu spojenou jak s počátky československého letectví, tak s rozvojem letecké techniky v průběhu 2. světové války.

Obr. 9 B. Praha-Kbely, Letňany, soubor budov areálu Aero. Orientační plán areálu plochy (do podkladu DKM zakreslil V. Nový, 2012). 1 – hangár III; 2 – hangár IV; 3 – hangár V/28 (krček); 4 – hangár V; 5 – hangár VI.

Soubor budov areálu Aero byl prohlášen za kulturní památku rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 26. 10. 2011 (nabylo právní moci 21. 11. 2011, opravné rozhodnutí zde dne 24. 1. 2012 nabylo právní moci 13. 2. 2012) a zapsán do ÚSKP pod r. č. 104539 (obr. 9 a, b).

Objekty a pozemky, u nichž bylo v roce 2011 zrušeno prohlášení za kulturní památku

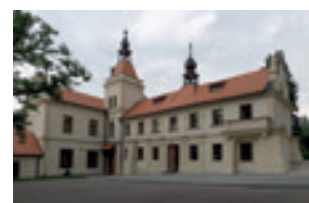
Pozemek parc. č. 1022/13 v areálu restaurace Na Křížku, Praha 4-Braník, čp. 77, Vlnitá 33

Rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 18. 3. 2011 (nabylo právní moci 31. 3. 2011) bylo zrušeno prohlášení části areálu bývalé restaurace Na Křížku za kulturní památku. Zrušení se týkalo úzkého pásu pozemku parc. č. 1022/13 v západní části areálu. Kulturní památkou r. č. ÚSKP 41086/1– 1874 nadále zůstává objekt čp. 77 s pozemky parc. č. 1021, 1022/3, 1022/72 (obr. 10).

Obytný dům v areálu Koníčkova mlýna, Praha 11-Újezd, čp. 2, 11, Ke Mlýnu

Rozhodnutím Ministerstva kultury ze dne 20. 4. 2011 (nabylo právní moci 9. 5. 2011) bylo zrušeno prohlášení části areálu Koníčkova mlýna za kulturní památku. Zrušení se týkalo obytného domu čp. 2 na pozemku parc. č. 588. Kulturní památkou r. č. ÚSKP 11626/1–1887 nadále zůstávají zbývající části areálu, které tvoří brána, stodola, dvě hospodářské budovy a pozemky parc. č. 588, 589, 592. Prohlášení dnes již zaniklé hlavní mlýnské budovy s mlýnicí na části pozemku parc. č. 589 bylo zrušeno již v roce 1996 (obr. 11).

Jan Baláček, Matyáš Kracík, Kateřina Hubrtová

Obr. 10. Praha 4-Braník, čp. 77, býv. restaurace Na Křížku. Celkový pohled na budovu čp. 77 od jihozápadu (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, M. Kracík, 2012).

Obr. 11. Praha 11-Újezd, čp. 2, obytný dům v areálu Koníčkova mlýna. Pohled na dům čp. 2 od východu (foto archiv NPÚ ÚOP v hl. m. Praze, J. Baláček, 2009).

JUBILEUM HELENY ČÍŽINSKÉ

Obr. 1. PhDr. Helena Čížinská
(foto M. Antůšková, 2012).

Dne 13. dubna 2012 oslavila doktorka Čížinská, roz. Smetáčková kulaté jubileum. Dvojí příjmení je u Helenky (jak ji většina vrstevníků oslovuje) důležité. Pootevřít nám totiž dveře nejen k jejímu lidskému, ale i profesionálnímu profilu a růstu. Helena vyrostla v moderní, svrchované intelektuální katolické rodině v Praze. Určujícím elementem rodiny byla matka Milada Lejsková Matyášová, historička umění a estetička vědecké erudice, z gründerské generace absolventek pražské katedry dějin umění (v níž jiskru zapálila Alžběta Birnbaumová). Práci a dílo své matky ostatně Helena zhodnotila medailonkem v časopisu *Za starou Prahu* v roce 2008.

Morálně pevné, duchovní a všestranně kulturně orientované prostředí rodiny utvářel pochopitelně také Helenin otec, hoboista, hudební vědec a slavný dirigent FOK, Václav Smetáček, ale i širší rodina a přátelé jako týnský farář P. Jiří Reinsberg, nebo vynikající chemik a hudebník prof. Ing. Emil Votoček v Senohrabech, kde trávila Helena mnohé dny s oběma staršími bratry – Pavlem, pozdějším džezovým hudebníkem a diplomatem, a Ivanem, rovněž hudebníkem. Svůj „kádrově závadný původ“ Helena musela kompenzovat povinnou jednoletou praxí v dělnické profesi, kterou si odbyla v injekčním oddělení národního podniku Léčiva. Pak již směla po matčině vzoru jít studovat kýžené dějiny umění na pražskou filozofickou fakultu Karlovy Univerzity, kde jejími pedagogy byli Jan Květ, Jaroslav Pešina, Mirko Novák či Josef Petrář, a podobně jako

její matka své zájmy obrátila ke službě státní památkové péči. Její vnímavost ovlivnilo mimo jiné také prostředí urbanisticky klasicistního Karlína, v němž bydlela.

Již Helenina diplomová práce *Šternberská Troja a její místo ve vývoji vilové architektury*, obhájená roku 1965, byla v kontextu studia české barokní architektury shledána natolik objektivní a kvalitní, že byla uznána za práci rigorózní. Dva semestry v letech 1966–1967 studovala Helena Smetáčková na vídeňské univerzitě. Katedru dějin umění tehdy vedl profesor Otto Pächt a vyučovali na ní takové veličiny jako Gerhart Schmidt či Renate Wagner-Rieger.

Po návratu z Vídně se Helena profesně uplatnila v Pražském středisku státní památkové péče a ochrany přírody, kam nastoupila ve šťastném období osvíceného, byť dělnického ředitele, Zdislava Buřivala. Vzácného rádce a spolupracovníka

Obr. 2. S Ing. arch. Josefem Hyzlerem při jmenování čestným občanem Prahy 1 (foto P. Našic, 2010).

Obr. 3. Při soupisu movitých památek novoměstského kláštera alžbětinek v Praze 2 Na Slupi s Matkou Benignou (foto D. Stehliková, 2005).

ka PhDr. Smetáčková našla v archiváři benediktinské minulosti Janu Čeřovském, s nímž také napsala stať o hradčanském domě U Kamenného sloupu. Svou slibnou vědeckou kariéru paní doktorka Čížinská po sňatku odložila na 15 let, aby se plně mohla soustředit na rodinný život. Čtyři děti nejen vychovala, ale také vzdělávala ve svém oboru, proto pro své syny zvolila studium na benediktinském gymnáziu v Rakousku. V jejích profesních stopách zčásti kráčí jenom syn Jan.

Po návratu do Pražského památkového ústavu čekalo na Helenu Čížinskou především široké pole dokumentace movitých církevních památek, které byly především z ideologických důvodů po čtvrt století zanedbávány. Do této heuristické práce se Helena Čížinská vrhla s příznačnou pílí a systematickou, z níž pak vyšly její příspěvky do Zpráv památkové péče (*Pražské Jezulátko a jeho garderoba*, 2005) a do sborníku Staletá Praha, nebo v publikacích encyklopedického charakteru, ať již to byly Umělecké památky Prahy, Památky Prahy 5, Výzdoba a zařízení pražských interiérů lékáren nebo Nová encyklopedie českého výtvarného umění.

Kromě toho si doktorka Čížinská našla nové badatelské téma – památky beuronských benediktinů. Ve spolupráci s Monikou Šebovou zorganizovala a provedla soupis památek z opatství sv. Gabriela v Praze na Smíchově, napsala o něm vzornou monografii (1999) a roku 2000 spoluzaložila občanské sdružení *Společnost přátel beuronského umění* pro navrácení, obnovu a údržbu památek tohoto stylu. Vnitřní zařízení ze smíchovského chrámu se zásluhou dr. Čížinské podařilo vykoupit z rakouského Bertholdsteinu, kam si je sestry benediktinky odstěhovaly po svém odchodu z Prahy roku 1919. Dalším objektem Helenina výzkumu byla *Beuronská výzdoba v Emauzích*, kterou publikovala ve sborníku *Emauzy. Benediktinský klášter Na Slovanech v srdci Prahy*. Kniha vyšla roku 2007 ke znovuotevření chrámu Panny Marie a sv. Jeronýma benediktinského kláštera Na Slovanech. V poslední době se zabývá dílem architekta Josipa Plečnika. Formou průvodce zpracovala publikaci *Kostel Nejsvětějšího srdce Páně v Praze na Vinohradech* (2007).

Kromě výčtu prací a publikací je třeba připomenout aktivní členství doktorky Čížinské v Umělecko-historické společnosti, v uměnovědné sekci České křesťanské akademie, ve Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče a rovněž její drobné příspěvky v denním tisku, Katolickém týdeníku či zájmových časopisech.

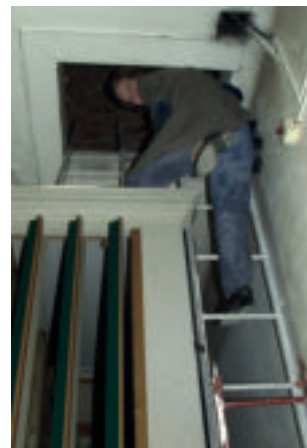
Nakonec musíme vyzdvihnout skutečnost dnes již takřka raritní: jubilatka až na úvodní praxi v Památníku národního písemnictví v Praze strávila celý svůj pracovní život jako zaměstnanec jednoho a téhož památkového pracoviště pro město Prahu, byť názvy a budovy tohoto ústavu se střídaly. Pracuje v něm již čtyřicátým sedmým rokem. Tajemství její věrnosti spočívá v tiché, neokázalé a koncepční práci, pílí a perfekcionismu, stejně jako v její mírné nekonfliktní povaze.

Nezbývá než popřát paní doktorce Heleně Čížinské Smetáčkové neutuchající sílu a zdraví, aby dovedla do konce své projekty a zůstala naší milou spolupracovnicí, na kterou se lze kdykoliv obrátit o radu či pomoc.

Dana Stehlíková

Bibliografie Heleny Čížinské

- Zahradní schodiště vily Tróje v Praze a jeho výzdoba (Helena SMETÁČKOVÁ). *Umění* 16, 1968, 515–526.
 Lapidea Columna. Z historie hradčanského domu (Helena SMETÁČKOVÁ s Janem ČEROVSKÝM). *Staletá Praha* 5, 1971, 152–176.
 Der Kaisersaal im Schloß Troja in Prag. *Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege* 28, 1974, 145–161.
 Průvodce Královskou cestou (s Janem Jakubem OUTRATOU). *Portál* 13, 1988/35, 11–28.
 K výzdobě Storchova domu na Staroměstském náměstí. *Staletá Praha* 21, 1991, 245–263.
 Praha, Prag, Prague, Praga (s Františkem MALEČKEM a Romanem MALEČKEM). Praha 1991.
 Opatství sv. Gabriela na Smíchově v Praze. *Staletá Praha* 23, 1997, 59–122.
 Hesla (HČ). In: *Umělecké památky Prahy*. Nové Město, Vyšehrad, Růžena Batková (ed.), Praha 1998.

Obr. 4. Výstup do krovu kostela sv. Václava v Praze 4-Nuslích (foto K. Fink, 2004).

Obr. 5. Při soupisu beuronských paramentů v kostele sv. Gabriela v Praze 5-Smíchově (foto J. Hájek, 2008).

Obr. 6. Z rodinné oslavy jubilea (foto D. Sedlák, 2012).

Obr. 7. Mont St. Michel (foto A. Albrechtová, 1997).

- Beuronská umělecká škola v opatství svatého Gabriela v Praze. Die Beurerer Kunstschule in der Abtei Sankt Gabriel in Prag. Praha 1999.
- Hesla (HČ). In: Umělecké památky Prahy. Malá Strana, Pavel VLČEK (ed.), Praha 1999.
- Mobiliář a vybavení domu. In: Müllerova vila, Karel Ksandr (ed.), Praha 2000, 176–223.
- Interiéry vybraných pražských lékáren od konce 19. století do 30. let 20. století. In: Historická inspirace. Sborník k poctě Dobroslava Líbala, Milan Kubelík / Milan Pavlík / Josef Štulc (eds), Praha 2001, 29–56.
- Kláster sv. Gabriela. In: Pražský vrch Petřín, Jan Zavřel et al., Praha/Litomyšl 2001, 173–181.
- P. Desiderius (Peter) Lenz OSB; P. Willibrord Verkade OSB; Hugo Troendle; Alfons Mucha; P. Adelbert (Carl Lodewijk) Gresnigt OSB; Chronologie. In: Kánon a Beuronští umělci, Der Kanon und die Beurerer Künstler, Monica Šebová (ed.), Praha 2002, 14–15; 22–33; 40–41; 46–47; 60–61; 62–67.
- Schéma nástěnných maleb a nápisů v kostele sv. Gabriela v Praze (s Petrem POLTAVCEM). Praha 2002.
- Schema der Wandmalereien und Anschriften in der St. Gabrielkirche in Prag (s Petrem POLTAVCEM). Praha 2002.
- Pražské Jezulátko a jeho garderoba. Zprávy památkové péče 65, 2005/2, 103–112.
- Úvod a hesla vybraných pamětních desek (HČ). In: Památky Prahy 5, Přemysl Veverka (ed.), Praha 2006.
- Retrospektiva v Beuronu. Zprávy památkové péče 66, 2006/3, 263–266.
- Slovníková hesla (HČ). In: Nová encyklopedie českého výtvarného umění – dodatky, Anděla Horová (ed.), Praha 2006.
- Pánský módní salon Kníže & Comp. In: Výroční zpráva NPÚ ÚOP v hl. m. Praze 2005, Zdeněk Dragoun / Petr Vaňous (ed.), Praha 2006, 12–17.
- Beuronská výzdoba v Emauzích. In: Emauzy. Benediktinský klášter Na Slovanech v srdci Prahy, Klára Benešová, Kateřina Kubínová (eds.), Praha 2007, 152–190.
- Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze na Vinohradech. Praha 2007, 2. vydání 2010.
- Deset let Programu restaurování movitých kulturních památek v Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti v hlavním městě Praze. Zprávy památkové péče 68, 2008/3, 177–178.
- Sté výročí narození Milady Lejskové Matyášové, Za starou Prahu, věstník Klubu Za starou Prahu 38 (IX), 2008/2, 31–32; 40–42.
- Pamětní desky v Praze. Staré Město a Josefov (s Janem BALÁČKEM, Hanou ČERNOU a Josefem HÁJKEM), e-book. Praha 2009.
- Dějiny karmelitánů v Praze (s † Mathäem HÖSLEREM, Gorazdem CETKOVSKÝM a Josefem HÁJKEM). Staletá Praha 26, 2010/2, 2–108.
- Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze – mistrovské dílo Josipa Plečnika. In: Češi a Slovinci v moderní době, Slovenci in Čehi v dobi moderne, Jure Gašparič / Eduard Kubů / Žarko Lazarevič / Jiří Šouša (eds.), Praha/Ljubljana 2010, 343–372.
- Nejměňte me nikdy... Z dopisů Josipa Plečnika kaplanovi Alexandru Titlovi 1918–1940. Poznámky k textům, bibliofilský výtisk, Praha 2010.
- Nejměňte me nikdy... Dopisy Josipa Plečnika Alexandru Titlovi, 1919–1947. Poznámky k textům, kompletní edice. Praha nedatováno (2011).
- Nově prohlášené movité kulturní památky v letech 2009–2010. Staletá Praha 27, 2011/1, 123–130.
- Soubor podobizen farářů kostela Matky Boží před Týnem v Praze. In: Gorgoneion II, Sborník ing. arch. Jarmile Líbalové, Patrik Líbal / Martin Pitro (eds.), Praha 2011, 47–62.

V tisku

- Jubileum kostela Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze na Vinohradech. Sborník Národního muzea v Praze, Řada C – Literární historie.
- Katalogová hesla (HČ). In: Umělecké památky Prahy 5, svazky 1–3, Velká Praha, Pavel Vlček / Dalibor Prix (eds.).
- Kostel sv. Havla na Starém Městě v Praze. Průvodce (s Josefem HÁJKEM).
- Kláster sv. Gabriela. In: Pražský vrch Petřín. Jan Zavřel et al., 2. vydání.
- Zbožnost a liturgie v díle Josipa Plečnika. In: Josip Plečnik a sakrální architektura 1. poloviny 20. století. Sborník příspěvků stejnojmenné konference, konané 5. 11. 2011, Jiří Horský (ed.).

JUBILEUM HELGY TURKOVÉ

Životní jubilea přátel nás vždycky zaskočí, protože ti, s nimiž jsme v denním kontaktu nebo se s nimi vídáme často, se přece nijak nemění a nemohou jim přibývat léta. Zářivý mladý úsměv jubilantky je toho dostatečným důkazem.

Helga Turková se narodila 20. dubna 1942 jako jediné dítě manželů Johanna Turka a Anny, rozené Kusbachové. Neobvyklé jméno rodiče zvolili podle četby severské literatury. Jedenáctiletou střední školu absolvovala maturitní zkouškou v roce 1959. Bylo to v budově bývalého Vančurova gymnázia na Smíchově, nedaleko svého bydliště, kterému zůstala věrná dodnes. Vztah ke krásné literatuře v ní vzbudila maminka, dlouho mohla čerpat z kvalitní rodinné, převážně beletristické knihovny. Rozhodnutí pro studium knihovnictví a vědeckých informací na Filozofické fakultě Karlovy univerzity bylo tak přirozeným vyústěním. Na katedře nadchl studentku doc. PhDr. František Horák pro historii oboru během knihovědného semináře. Diplomovou práci na téma *Tiskařská činnost Sixta Palmy Močidlanského*, významného humanistického a českobratrského spisovatele, vydavatele a tiskaře (1569 – po 1620), obhájila spolu se složením státní zkoušky v roce 1964. Tehdejší absolventi nabývali titul promovány knihovník. V podstatě hned, jak to bylo státem po dlouhých létech umožněno, získala v roce 1969 titul PhDr.

Již po první promoci Helga Turková nastoupila na umístěnku na jeden rok do Základní knihovny ČSAV, na další dva roky do Střediska vlastivědné práce Pražské informační služby jako metodička knih. Od roku 1967 do dnešních dnů působí v Knihovně Národního muzea. Nastoupila do oddělení zámeckých knihoven a doslova více než dvacet let prožila na hradech a zámcích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, které obsahují velmi pestré ukázky literatury všech oborů lidské činnosti, v letech 1990–2004 působila jako ředitelka. Pracoviště Helgy Turkové, po Národní knihovně v pražském Klementinu druhá největší knihovna s historickými fondy u nás, prošlo pod jejím vedením radikálními změnami, kdy byly digitalizovány katalogy, včetně zámeckých a palácových knihoven. Bylo potřeba vyrovnat se i s restitucemi. Většina majitelů dobře spolupracuje a umožňuje výpůjčky do studovny Knihovny Národního muzea nebo případně na výstavy. Přes neustálý zápas o finanční prostředky byly vydávány velmi závažné publikace, např.: Katalog prvotisků a Katalog iluminovaných rukopisů. Velkým přínosem bylo získání depozitáře v budově kasáren v Terezíně. Byl zaveden integrovaný automatizovaný knihovnický systém. Dále vznikly klimatizované depozitáře s trezory pro rukopisy a staré tisky, reprografické pracoviště, rozšířila se konzervační a knihařská dílna. V rámci projektu Memoriae Mundi series Bohemica jsou digitalizovány nejkrásnější rukopisy Knihovny, např. Mater verborum, Krumlovský sborník, Liber viaticus Jana ze Středy, Jistebnický kancionál, Rukopisy zelenohorský a královédvorský.

Obr. 1. PhDr. Helga Turková (fotoarchiv Národního muzea, 2004).

Obr. 2. Z oslavy 65. narozenin bývalého ředitele Knihovny Národního muzea PhDr. Jaroslava Vrchotky, CSc. s generálním ředitelem doc. RNDr. Milanem Stloukalem, DrSc. (vpravo) v Národním muzeu (fotoarchiv Národního muzea, 1991).

Obr. 3. Hovory o Praze, které se naposledy konaly v Nové budově Národního muzea v červnu 2011. Poté byly přeneseny do Národního technického muzea v Praze (foto J. Kučerová, 2011).

Obr. 4. Z vernisáže výstavy v Národním muzeu Znovunalezené knihy Sidonie Nádherné s prvním tajemníkem Velvyslanectví Nizozemského království Wilko Roggenkampem a tlumočnicí Annou Babkovou (fotoarchiv Národního muzea, 2006).

Obr. 5. V depozitáři pardubického zámku (foto J. Kučerová, 2009).

Obr. 6. Novoroční setkání v kavárně Slavia s manželi Věrou a prof. Dr.-Ing. Vladimírem Blažkem, Dr.h.c. a Ing. arch. Josefem Hyzlerem (foto neznámý číšník, 2006).

Podnětné byly pro Helgu Turkovou také dlouhodobé cesty do ciziny, např. v letech 1974 a 1987 do Staatsbibliothek v Berlíně, 1977 do Deutsche Bücherei v Lipsku, roku 1994 do Londýna, na knihovnický kongres do New Yorku v roce 1998 a do Washingtonu nebo roku 2001 do Alexandrijské knihovny v Káhiře. Vypracovávala scénáře samostatně i v týmu kolegů k důležitým výstavám muzea, zaměřeným na význač-

né literární osobnosti, které přerostly rámec domácí kultury, jako byli např. v roce 1992 *Jan Amos Komenský* (400. výročí narození), v letech 1995–1996 *Rainer Maria Rilke* (120. výročí narození a 70. výročí úmrtí), roku 2000 *Sidonie Nádherná z Borutína* (50. výročí úmrtí), k níž se ještě vrátila v roce 2006 výstavou *Znovunalezené knihy Sidonie Nádherné*. V Muzeu knihy na zámku ve Žďáře nad Sázavou roku 2004 po létech kriticky obnovila všechny texty a popisky k exponátům. Jako kurátorka v témže a následujícím roce představila veřejnosti fotografie Jana Michálka, který ve své tvorbě zachytil výše jmenovaný zámek v majetku dr. Radslava Kinského. Spolupracovala na desítkách dalších výstav nejen v Národním muzeu, ale i v jiných institucích. V současnosti se jubilanтка zaměřila na historické knižní fondy a literární historii.

Důležitá je též činnost Helgy Turkové ve vědeckých radách různých knihoven nebo muzeí. Jmenujme alespoň Ústřední knihovnickou radu, vědeckou radu ředitelky Památníku národního písemnictví, vědeckou radu ředitele Regionálního muzea v Teplicích nebo vědeckou radu Knihovny Akademie věd ČR. Vedla oborovou komisi knihovníků Asociace muzeí a galerií ČR, byla členkou výboru Společnosti pro výzkum 18. století, je členkou Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky a Společnosti Národního muzea. Je čestnou členkou Matice české, Spolku českých bibliofilů a Spolku Praha – Čáchy. V Pantheonu Národního muzea spolupracovala každé dva roky na prezentaci Almanachu českých šlechtických rodů. Dvacet let redigovala časopis Sborník Národního muzea v Praze, Řada C – Literární historie, zasedá v redakční radě časopisu Staletá Praha. V roce 2002 se stala nositelkou nově zavedené medaile Zdeňka Václava Tobolky (1874–1951), českého historika, politika a knihovníka, který se kromě jiného především zasloužil o to, aby se knihovnictví stalo studijním oborem na Univerzitě Karlově. Medaile bývají udíleny několika knihovníkům, pokaždé na jiném místě. Tentokrát to bylo v Seči u Pardubic na 10. konferenci Knihovny současnosti. Schopnost hovořit spatra se šarmem a vtipem ji přímo předurčuje k moderování nebo k rozhovorům např. v Českém rozhlase, kde mj. na stanici Leonardo poutavě vyprávěla o tajemstvích zámeckých a hradních knihoven.

Věnovala se i pedagogické činnosti. Pořádala semináře a exkurze na Vyšší odborné škole informačních služeb a na filosofické a pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Přednášela na mnoha odborných konferencích a sympozii o výsledcích svých bádání.

Kromě náročné práce ředitelky Knihovny Národního muzea, zvládala Helga Turková ještě vlastní vědeckou publikační činnost

a péči o pražské památky v Klubu Za starou Prahu, kam vstoupila v devatenácti letech. Tato činnost je pravděpodobně ze všech ostatních aktivit jubilantky nejrozsáhlejší. Už od roku 1971 je členkou domácí rady, zúčastňuje se všech jednání, zájezdů a činností, spojených mnohdy i s manuální prací, jako to byl svého času např. úklid náhrobků slavných osobností na Olšanských hřbitovech. V rámci Klubu organizuje a moderuje oblíbené a hojně navštěvované přednášky *Hovory o Praze*, kde už posluchačům fundovaně představila 401. odborníka.

Nutno ještě zdůraznit, že jubilantka si nikdy nestěžuje na přemíru práce, nikdy nevypadá unaveně či dokonce uštvane, je možné ji neustále potkávat na koncertech jak symfonické hudby, tak jazzu a v divadlech od opery po malé formy, o vernisážích výstav nemluvě. Přejeme mnoho dalších plodných let a neubývajících elánů.

Helena Čížinská

Bibliografie Helgy Turkové

- Tiskařská činnost Sixty Palmy Močidlanského. Strojopis diplomové práce, Praha, 1964.
- Nové poznatky ze života Sixty Palmy Močidlanského. Zprávy Klubu Za starou Prahu, 1972, 72–76.
- Vrchlickiana v zámeckých bibliotékách. In: Rukopisný sborník k narozeninám PhDr. Bohumíra Lifky, Praha, 1975.
- Hádkův pomník – místo dostaveníček Staropražanů. Zprávy Klubu Za starou Prahu, 1980, 78–81.
- Rilke & Kraus & Vrchotovy Janovice. K připravované expozici Knihovny Národního muzea (s Otto JANKOU). Muzejní a vlastivědná práce 20, 1982/1, 27–34.
- Zámecká knihovna ve Vrchotových Janovicích. Muzejní a vlastivědná práce 20, 1982/2, 102–104.
- Dva neznámé Langweilovy modely v Knihovně Národního muzea. Zprávy Klubu Za starou Prahu, 1982, 116–118.
- K jubilejním stým „Hovorům o Praze“ (s Oldřichem HOROU). Zprávy Klubu Za starou Prahu, 1982, 120–128.
- Rilke & Kraus & Vrchotovy Janovice (s Otto JANKOU). Praha 1985.
- Svozová zámecká knihovna Planá. In: Sborník Národního muzea v Praze, Jaroslav Vrchotka (ed.), řada C, svazek 31, 1986/3–4, 243–266.
- Zámecký park Vrchotovy Janovice před sto lety (s Otto JANKOU). Muzejní a vlastivědná práce. Praha, 1988/4, 200–205.
- Katalog prvotisků zámeckých a hradních knihoven v ČR. In: Sborník Národního muzea v Praze, Jaroslav Vrchotka (ed.), řada C, svazek 33–35, 1988/3–4, 1989/1–4, 1990/1–2, 3–4.
- Velká francouzská revoluce a České země. Výběrový katalog výstavy k 200. výročí dobytí Bastily. Praha 1989.
- Historické knihovny a památková péče. Bulletin sekce památkové péče vedoucího pracoviště vědeckotechnického rozvoje, Státní ústav památkové péče a ochrany přírody, 1989/6, 242–244.
- Zapomenutý polyhistor hrabě Jiří Buquoy. Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků 1990/7/2, 131–165, 177, 180.
- Le livre tchéquo & slovaque contemporain: de Prague á Bratislava (s Jean-Marie HOREMANSEM, Janem RUBEŠEM). Catalogues des expositions. Bruxelles, Bibliothèque royale Albert 1er, 1993.
- JUDr. Oldřich Hora – emeritní předseda a čestný člen Klubu Za starou Prahu. Zprávy Klubu Za starou Prahu, 1996/1, 44–47.
- Březnice /Březnitz/, Budiškovice /Budischkowitz/, Nové Hradky v jižních Čechách /Gratzen/, Planá /Plan/. In: Handbuch deutscher historischer Buchbestände in Europa. Hrsg. Von Bernhard Fabian. Band 2. Tschechische Republik. Schlossbibliotheken unter der Verwaltung des Nationalmuseums in Prag, Petr Mašek (ed.), Hildesheim / Zürich / New York / Olms – Weidmann, 1997, 47–49, 49–51, 151–154, 163–165.
- Současná situace Muzea knihy ve Žďáru nad Sázavou. In: Muzejní prezentace k dějinám knižní kultury, Sborník příspěvků z celostátního semináře knihovníků muzeí a galerií České republiky, Štěpánka Běhalová (ed.), Jindřichův Hradec, 1997, 30–32.
- Paní Geraldine Muchová a Klub Za starou Prahu. Zprávy Klubu Za starou Prahu, 1997/2, 40–43.
- Čtyřicet let Muzea knihy ve Žďáru nad Sázavou. Muzejní a vlastivědná práce 36, 1998, 48–50.
- Casanova v Čechách. Katalog výstavy k 200. výročí úmrtí Giacomo Casanovy, Luboš Antonín (ed.), Praha 1998.
- Úvod. Muzeum knihy ve Žďáru nad Sázavou. In: Národní muzeum, Průvodce – Knihovna Národního muzea, kolektiv autorů, Praha 1999, 5–8, 81–92.
- Einleitung – Buchmuseum in Žďár nad Sázavou (Saar an der Sasau). In: Museumsführer. Bibliothek des Nationalmuseums Prag, kolektiv autorů, Praha 2000, 5–9, 91–103.
- Introduction. – Book Museum in Žďár nad Sázavou. In: A guidebook, The National Museum Library, kolektiv autorů, Praha 2000, 5–8, 81–92.
- In memoriam. JUDr. Oldřich Hora. Za starou Prahu. Věstník Klubu Za starou Prahu 30 (I.), 2000/1–2, 34–35.

- Katalog prvotisků Knihovny Národního muzea v Praze a zámeckých a hradních knihoven v České republice. Jitka Šimáková / Jaroslav Vrchotka (eds.), Praha 2001.
- Osudy Koperníkova rukopisu z Nostické palácové knihovny v Praze. In: Historická inspirace, Sborník k počtě Dobroslava Líbala, Martin Kubelík, Milan Pavlík, Josef Štulc (eds.), Praha 2001, 415–418.
- Katalog zámecké knihovny Vrchotovy Janovice, 1. díl. In: Sborník Národního muzea v Praze, Helga Turková (ed.), řada C, svazek 46, 2001/1–4.
- Zámek Vrchotovy Janovice a Národní muzeum (s Otto JANKOU). In: Zámecký park ve Vrchotových Janovicích. Sborník z odborného semináře ve dnech 13. a 14. června 2000 v Praze a Vrchotových Janovicích, Schlosspark Janowitz. Sammelband mit Beiträgen des Fachseminars in Prag und Vrchotovy Janovice, Radka ZELLNEROVÁ (ed.), Praha 2001, 15–21.
- Katalog zámecké knihovny Vrchotovy Janovice, 2. díl. In: Petr MAŠEK / Ivana PEŠOUTOVÁ / Helga TURKOVÁ, Sborník Národního muzea v Praze, řada C, sv. XLVII, 2002/1–4.
- Knihovna Národního muzea a povodeň v Terezíně v roce 2002. Ikaros 7 [www.ikaros.cz], 2003/9.
- Praha Muzeu – Muzeum Praze, 1883–2003. Výstava ke 120. výročí otevření první expozice Muzea hlavního města Prahy. In: Historický sborník Muzea hlavního města Prahy, Historica Pragensia 2003/1, Pavla Státníková / Tomáš Dvořák (eds.), Praha 2003, 409–411.
- Zámecké, hradní a palácové knihovny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. K výstavě 50 let oddělení zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea 1954–2004. In: Muzeum knihy Žďár nad Sázavou květen – říjen 2004, Petr Mašek / Helga Turková (eds.), Praha 2004.
- Průběh oslav 400. výročí Jana Amose Komenského v Národním muzeu v Praze. In: 400. výročí narození J. A. Komenského, Sborník příspěvků o průběhu oslav 400. výročí narození J. A. Komenského v roce 1992, Jozef Pšenák (ed.), Praha 2004, 49–53.
- O literární pozůstalosti Viktora Dyka a Zdenky Háskové. In: Básník a politik, Sborník z konference k sedmdesátému výročí úmrtí Viktora Dyka, Josef Tomeš (ed.), Praha 2004, 124–130.
- Die Krönung Maria Theresias zur Königin von Böhmen am 12. Mai 1743 in Prag. In: Aachen und Prag – Krönungsorte Europas, Beiträge des Kulturvereins Aachen-Prag e. V., Band I, 1998–2003, Prag / Aachen 2004, 133–135.
- Josef Dobrovský a Knihovna Národního muzea (s Evou RYŠAVOU). In: Josef Dobrovský. Fundator studiorum slavicorum. Příspěvky z mezinárodní vědecké konference v Praze 10–13. června 2003. Vladimír Vavřínek / Hana Gladkova / Karolina Skwarska (eds.), Praha 2004, 53–63.
- Krausiana Knihovny Národního muzea na zámku Vrchotovy Janovice. In: Karl Kraus – jičínský rodák a světoobčan, Sborník referátů z mezinárodní konference konané ve dnech 21–23. dubna 2004 v Jičíně, Vlastivědný sborník z Českého ráje a Podkrkonoší – supplementum 9, Helga Turková (ed.), Semily 2004, 203–205.
- Koronovace Marie Terezie českou královnou 12. května 1743 v Praze. In: Cáchy a Praha, korunovační města Evropy, Příspěvky spolku Kulturverein Aachen-Prag e. V., díl I., 1998–2003, Věra Blažková / Werner Gugat (eds.), Prag, Aachen 2005, 115–120.
- Doteky s výtvarnou a pracovní minulostí Ing. arch. Josefa Hyzlera. Za starou Prahu. Věstník Klubu Za starou Prahu 36 (VII.), 2006/2, 29–31.
- Mont-Saint Michel a scriptorium v Avranches. Jak jsme cestovali po Francii aneb aktuální seznámení s francouzskými knihovnami, archivy a kulturními institucemi. Čtenář 60, 2008/2 [www.ctenar.svkkkl.cz].
- 50 let Muzea knihy ve Žďáru nad Sázavou. Dědictví Koruny české 16, 2007/4, 10–13.
- PhDr. Vladimír Denkstein, DrSc. Za starou Prahu, Věstník Klubu Za starou Prahu 37 (VIII.), 2007/2–3, 61.
- Hommage á Geraldine Muchová. Za starou Prahu, Věstník Klubu Za starou Prahu 37 (VIII.), 2007/2–3, 62–63.
- Sté výročí narození Milady Lejskové Matyášové. Vzpomínky přátel a kolegů. Za starou Prahu. Věstník Klubu Za starou Prahu 38 (IX.), 2008/2, 37–39.
- In memoriam Ing. arch. Josefa Hyzlera, čestného předsedy Klubu Za starou Prahu. Věstník Klubu Za starou Prahu 40 (XI.), 2010/2, 40–44.
- Vzpomínka na Ing. arch. Josefa Hyzlera. Staletá Praha 36, 2010/ 2, 178–182.
- Zálepka Sidonie Nádherné z Borutína. Knihy a dějiny, zvláštní číslo věnované PhDr. Anežce Baďurové. Praha 2012, 20–27.

V tisku

- Málo známá pomoc Velvyslanectví Nizozemského království české kultuře. Cour d'honneur. Nostická knihovna. In: Nostický palác v Praze, † Mojmír Horyna / Yvetta Kolářková (eds.).